

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. II. An Judex Laicus auctoritate propriâ, possit cognoscere directè de jure
Patronatus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

§. II.

An Judex Laicus auctoritate propria, possit cognoscere directè de jure Patronatus?

72. **R**esp. negativè, ex c. *quantò*, 3. h. t. ubi Alexand. III. Regi Anglorum scribens, *quantò*, inquit, te divina gratia, summaque providentiâ majoris gratiæ privilegio decoravit, tantò viros religiosos majori debes charitate diligere, & in justitiis suis manutenere propensius, & favore, ut legitur in toto textu apud Gonzalez. Nam, ut habet textus. *Causa patronatus Ecclesiarum ita junctæ sunt, & connexæ Ecclesiasticis causis, quod non nisi Ecclesiastico judicio valeant definiri, & apud judicem Ecclesiasticum solummodo terminari*: cui cononat Clementina *dispendiosam*, eod. in quantum scilicet inhibet dispendiosam prorogationem litium ex subtili ordinis judicarii observatione satis frequenti apud Judices Laicos. Nec obstat ratio contrariorum opponentium, jus patronatus, quomodocumque consideratur, esse temporale. Nam si dotationem, aut Ecclesiæ constructionem attendamus; ipsæ temporales res sunt: si jus ipsum, quod Patronus consequitur, videlicet jus honoris in processione, alimentorum, & præsentandi; etiam temporalia esse quis ambigit? Quare laici, qui spiritualia possidere, & obtinere non possunt, cap. *Messana*, capit. *sacrosancta*, de elect. cap. *causam*, de præscript. jus patronatus possidere valent, sive jure hæreditario; sive alio. cap. 1. & 2. de jure patron. Clement. *si plures*, eod. titul. sive præscriptione, ut docet Barbosa 1. parte de præscript. 1. princip. quæstion. 9. Covar. in regul. possessor, 2. part. §. 10. Igitur, si omni respectu jus patronatus temporale est, & à laicis possidetur, ejus causæ cognitio ad Judicem laicum, non verò Ecclesiasticum spectat. Augetur hæc difficultas ex cap. *significavit* 41. de testibus, ubi Sabinensis Magistratus cognoscit de jure patronatus. Igitur non rectè asserimus ejus causæ cognitionem ad laicum spectare non posse.

Hæc, inquam, ratio non obstat. Nam Laicus possidet jus Patronatus solum ex gratia, & beneficio Ecclesiæ, nimirum potestate, in qua eos hæctenus Ecclesiæ susti-

nis, ut dicitur. c. *quantò*, cit. pro cuius explicatione notandum, olim constructi, vel dotanti Ecclesiæ nullum jus inde consequens fuisse; totumque jus instituendi Prælatos, & alia, ratione Ecclesiæ competentia retinuisse Episcopum proprium, qui eam consecravit; constat ex 16. q. 7. c. *omnes* 10. ibi: *omnes basilica, qua per diversa loca constructæ sunt, vel quotidie construuntur, placuit secundum priorum Canonum Regulam, ut in ejus Episcopi potestate consistant, in cujus territorio posite sunt*. Quia verò ex hoc fiebat, quòd Laici minùs promptè vel ædificarent, vel dotarent Ecclesiæ; intuitu majoris boni statuerunt; ut illis in ejusmodi Ecclesiis jus patronatus concederetur.

Hinc factum, quòd Galafius Papa illis 1. concesserit honorem in processionibus, ut habetur 16. q. 7. c. *pia mentis* 26. ubi scribens ad Senccionem Episcopum, *pia mentis*, inquit, complectenda est devotio, quæ se Julius nobis in re Juliana, sui juris fundasse perhibetur Ecclesiæ, quam in honorem S. Viti confessoris, ejus nomine, cupit consecrari. Hanc igitur frater charissime, si ad tuam diocesim pertinere non ambigis; ex more convenit dedicari, collatâ primitus donatione solenni, quam ministris Ecclesiæ destinasse se præfati muneris testatur oblator, *sciturus sine dubio, præter processiones, aditum, qui omni Christiano debetur, nihil ibidem se proprii juris habiturum*. id, quod etiam habetur e. immediatè sequenti.

Sub hoc Patres Concilii Toletani IV. ut refertur 16. q. 7. c. *quicunque* 30. concesserunt, ut Patrono egeno alimenta præstarentur; ac tandem etiam jus præsentandi, ut habetur ead. causa, & quæstion. c. *Decernimus*; id quod deinde confirmatum est in c. *Nobis de jure Patronatus*; & Trident. sess. 25. de reform. c. 9. ibi: *sicuti legitima patronatum jura tollere, piasque fidelium voluntates in eorum institutione violare æquum non est: sic etiam*, ut hoc colore beneficia Ecclesiastica in servitutum, quod à multis impudenter fit, redigantur, *non est permittendum*. Ut igitur debita in omnibus ratio observetur, decernit Sancta Synodus; ut *titulus juris patronatus sit ex fundatione, vel dotatione, qui ex authentico documento, & aliis jure requisitis ostendatur*. Ex his clarè constat jus

jus Patronatûs esse *merum beneficium*, & *gratiam* ab Ecclesia fundantibus, ædificantibus, vel dotantibus Ecclesiam concessam.

75. Not. 2. in quæstione, an jus patronatûs sit *spirituale*, vel *temporale*? esse naturâ suâ *spirituale* affirmât à Joc, Andrea, Abbat, Siculo, Suarez l. 4. de Relig. c. 28. n. 7. & alii apud Gonzalez in c. *quandò* 3. h. s. n. 8. Felinus autem, Panormitanus, & complures alii cum communi sentent. Theol. & D. Thomâ. 2. 2. q. 100. d. 4. probabilius volunt esse *connexum spiritualibus*, id, quod etiam dicemus suo loco de jure patronatûs; cujus ratio est, quia licet in se sit aliquid temporale, supponit tamen principium spirituale; (nempe jurisdictionem Ecclesiasticam) cujus beneficium conceditur, ut dictum est; & tendit ad finem spirituale, nimirum, ut eligantur, ac præsententur ministri Ecclesiastici, qui spirituale ministerium, & divina officia in Ecclesia peragant. Unde ait D. Thomas, *antecedenter esse annexum spiritualibus*, sicut vasa, & ornamenta; quæ, quia præparatoria sunt, sacra dicuntur, cap. *vasa*, cap. *Vestimenta*, de consecratione, *distinctione* 1. sic jus patronatûs dicitur spiritualibus annexum, quia præparat ad actiones spirituales, quamvis relatè ad causam, ex qua descendit, dici possit *connexum consequenter*; quibus positis:

76. Resp. ad argum. in n. 72. jus patronatûs in se quidem esse aliquid *temporale*; sed *non merè*, cum connexivè sit spirituale, ut dictum est. Laicis autem nulla potestas est disponendi de spiritualibus, non solum talibus per naturam, sed etiam per annexionem ex n. 66. præsertim cum jus patronatûs sit Ecclesiæ Beneficium, & privilegium; in similibus autem pertineat causæ cognitio ad concedentem. Unde, speciale est, Ecclesiæ solius gratiâ, quod à Laicis possideri possit, ac in eos transire cum universitate rerum, quibus annectitur, ad c. *significavit*. 41. de testib. Resp. dictum capitulum non loqui de magistratu laico, sed Judice Sabinæ, seu Sabinensi, qui erat Ecclesiasticus, ut notat Gonzalez in cit. c. 41. n. 1. ex *historia Sabinensi*, ubi habetur, Episcopum Sabinensem, qui communiter est S. R. E. Cardinalis, & plerumque in urbe habitat, eoque tempore, quo Innocentius II. scripsit di-

ctum canonem in c. 41. ad Judicem, Sabinæ Vicarium, *non laicum*, sed *Ecclesiasticum*. Hinc etiam respondetur ad textum in c. *examinata*, de *confirm. util. c. 1. de jure patron. c. cum Bertholdus*, de *re judicat. c. 7. & 13. de jure patron.* ibi non agi de jurisdictione competente in causis juris patronatûs, sed potiùs de modis illud consequendi; v. g. an fundum iure dederit &c.

Quod autem adducitur ex c. *filiis*, vel *nepotibus*, 16. q. 7. ubi, cum agitur de jure patronatûs, dicitur: *Regis hæc auribus intimare non differant*; ex quo aliqui deducunt, laicos posse causas juris patronatus terminare, non probat intentum. Tamen enim aliqui velint, non principaliter ejusmodi causam posse deferri ad Regem, sed solum propter omissionem, vel vim Judicis Ecclesiastici, ut notat Gonzalez in cit. c. 3. h. s. n. 3. & videtur colligi ex textu c. *filiis* ibi: si autem *Metropolitanus talia gerat* (nimirum impediatur, ne filii, & nepotes decenter commoneant, si præviderint, sacerdotem, seu ministrum aliquid ex oblatiis rebus defraudare) Regis hæc auribus *intimare non differant*: rectius tamen dicitur, in tali casu id solum contingere ex delegatione Pontificia; non autem jure regio; cum textui in c. *filiis*, qui solum est Concilii Toletani IX. clare opponatur decisio recentior in c. *quandò*. 3. h. s. quæ utiquè prævalet juri antiquo.

78. His addi possunt, quæ tradit Layman in cit. c. *quandò* dicens: ex eo rectè deduci, causam juris patronatus per se pertinere propriè ad tribunal Ecclesiasticum (cum saltem connexivè sit spirituale, tanquam ordinatum ad spirituales beneficii collationem, & à Laicis possideatur solum ex gratia Ecclesiæ, nec sit ita laicis concessum, seu ab Ecclesia in laicos translatum, quò minus adhuc ejus dispositioni subiaceat) per accidens tamen, & consequenter, seu indirectè etiam Judicem secularem posse de illo cognoscere. 1. Si vendite cum omnibus juribus castro, cui annexum est jus patronatus, sententiam ferat, ut possessor emptori tradat castrum cum omnibus juribus, & patronatu. 2. Si Princeps aliquem, ob crimen perduellionis, condemnat, ac bonis omnibus exuat in pœnam delicti: tali enim casu etiam indirectè Reus exuitur jure patronatus, si annexum sit bonis

bonis confiscatis; qualiter nimirum etiam indirectè vendi, & emi potest cum universitate bonorum, c. ex literis, de jure Patronatus.

¶ III.

An Judex Laicus possit cognoscere de jure sepulchri?

79. **Q**uestio fieri potest, siue agatur actione reali (ut, si queratur, an alicuius sacre sepulturæ competat in tali loco Ecclesie, vel cæmeterii?) vel personali, puta, si Titius Caio promissit, quod ipse, ac hæredes majorum suorum tumulari possint. Ad 1. respondet Layman l. 4. moral. tr. 9. c. 2. n. 9. §. sexta notandum, quando de jure sepulturæ agitur judicio petitorio, seu causâ proprietatis, neminem Catholicorum negare, solius Judicis Ecclesiastici esse, cognoscere, ac judicare; per c. 2. h. t. de Jud. c. 3. eod. cum jus sepulturæ sacre fundetur in potestate Ecclesie spirituali; c. causam 2. Qui filii sint legitimi.

80. Si autem jure possessorio, controversia est inter Juristas. Nam Selva p. 1. de beneficiis q. 7. n. 12. Petr. Greg. Tolos. de benefic. c. 40. n. 10. & alii apud Covarruviam in pract. qq. c. 35. Nicol. Garciam, p. 1. de beneficiis c. 2. n. 50. existimant, laicum etiam Judicem in causa possessionis v. g. beneficii, adipiscenda, retinenda, aut recuperanda, competentem esse. Probant ex doctrina gloss. in c. literas, de juramento calumnie; dicentis: possessionem rei spiritualis, non spiritualementem, sed temporalem esse; quia non in jure, sed in mero facto consistit; quod nequè in l. naturaliter §. 1. de acquirenda possess. dicatur, quod proprietas nihil commune habet cum possessione.

81. Sed contrarium probabilius est, ut docet Covarr. in pract. qq. c. 35. Gutierrez l. 1. Canonic. qq. c. 34. n. 22. Garcia p. 1. de benefic. c. 2. n. 5. Azor. p. 1. l. 5. c. 14. q. 1. & alii. pro quo supponendum, Laicum incapacem esse proprietatis juris spiritualis, consequenter etiam possessionis, ut deciditur c. causam, 7. de præscript. ibi: cum Laici decimas detinere non possunt, eas nulla valeant præscribere ratione; intellige seclusâ concessione Ecclesie, ex quo textu sequitur, jus spirituale nec præscri-

ptione accipi posse à Laicis, cum illud nequeant possidere, sine quo non procedit præscriptio; quod accipere de possessione civili, & juridica; quamvis quandoquè laici, facto solum, occupent, & detineant; sed injustè. Hinc Gregorius VII. in CC. Lateran. relatus in c. 16. q. 1. Decimas, 1. ibi: Decimas, quas in usum pietatis concessas esse, Canonica auctoritas demonstrat, à laicis possideri Apostolicâ auctoritate prohibemus. Sive enim ab Episcopis, vel Regibus, vel quibuslibet personis eas acceperint, nisi Ecclesie reddiderint, sciant se sacrilegii crimen committere, & eterna damnationis periculum incurrere.

Suppon. 2. causam proprietatis, sicut & possessionis circa spiritualia ad solum Judicem Ecclesiasticum pertinere. Nam, ut ait Gregorius Pontifex, scribens Duci Siciliae (ut habetur c. 1. de causa possessi) legali provisione decretum est, tam momenti, quam proprietatis causam, sub uno eodemque debere cognosci, & c. nulli, 10. de Judiciis, ubi habetur, quod causa continentia, seu causa plures partes, vel quaestiones in se continens, dividi non debeat; & puniendum esse, qui alium deinde super proprietatis quaestione judicem postularit. Ratio reddi debet, ut causa citius expediat; nam, qui de possessione cognovit, facilius proprietatis causam definit. Quibus positus.

Probatum responso: ejusdem judicis est cognoscere, ac judicare in judicio possessorio, & petitorio; ergo, qui nequit cognoscere super petitorio, seu proprietate juris spiritualis; nequit etiam super possessorio, seu possessione ejus ex n. præcedent. Sed Judex Ecclesiasticus nequit cognoscere super petitorio, seu proprietate juris spiritualis ex n. 79. ergo nec super possessorio, seu possessione juris spiritualis; jus autem sepulturæ sacre, est jus spirituale, competens nimirum juri solum Ecclesiastico, cuius beneficio, & concessione à laicis possidetur; ergo. Confirmatur, Judex laicus non potest judicare de jure, cuius nec quoad proprietatem, nec quoad possessionem capaces sunt Laici, seclusâ indulgentiâ Prælati Ecclesiastici; sic enim numerari nequit inter merè temporalia; ad quæ solum extendit sese jurisdictio laica; sed laici juris spiritualis nec quoad proprietatem, nec quoad possessionem capaces sunt seclusâ